

Warszawa, 18.08. 2017 r.

**Dyrektor Generalny**

170821-01286

**Pani**

**Zofia Rybińska**

**Prezes**

**Polskiego Towarzystwa Tłumaczy**

**Przysięgłych i Specjalistycznych**

Szanowna Pani Prezes,

W odpowiedzi na pismo Pani Prezes Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych nr RN. Pre 22/17 z dnia 24 lipca 2017 r. uprzejmie wyjaśniam, iż prezentowane przez Panią stanowisko jest prawidłowe, w sytuacjach wykonywania tłumaczenia w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, na żądanie sądu, prokuratora, Policji oraz organów administracji publicznej. Nie ma ono zaś zastosowania, w przypadku tłumaczeń, będących przedmiotem zamówienia publicznego prowadzonego w trybie przetargu nieograniczonego na „wykonanie usług tłumaczeń ustnych i pisemnych” nr BA-F-II-3710-6/17.

Wyjaśniając powyższą kwestię należy mieć na uwadze fakt, iż Przepisy prawa niejednokrotnie wskazują na konieczność dokonania określonego tłumaczenia przez tłumacza przysięgłego, np. art. 31 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 2064), art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2016 r. poz. 1990, z późn. zm.), czy też art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1874, z późn. zm.). Przepisy te nie posługują się przy tym ogólnym pojęciem „tłumacz”, tylko zwrotem „tłumacz przysięgły” (odmienianym w różnych przypadkach). W takich przypadkach obligatoryjnie zastosowanie znajdują zatem przepisy ustawy z dnia 24 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego, w tym jej art. 15 i art. 16 ust. 2, wraz z aktami wykonawczymi.

Wskazać należy, iż w przepisach Kodeksu postępowania karnego trudno jednak doszukać się regulacji, która *expressis verbis* nakazywałaby dokonanie określonego tłumaczenia tylko przez tłumacza przysięgłego. Takiego bezwzględnego obowiązku

nie zawiera powołany w piśmie TEPIS art. 204 k.p.k., który stanowi, że należy wezwać tłumacza, jeżeli zachodzi potrzeba przesłuchania: głuchego lub niemego, a nie wystarcza porozumienie się z nim za pomocą pism, lub osoby niewładającej językiem polskim. Należy również wezwać tłumacza, jeżeli zachodzi potrzeba przełożenia na język polski pisma sporządzonego w języku obcym lub odwrotnie albo zapoznania strony z treścią przeprowadzanego dowodu. Do tłumacza stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące biegłych. Jak bowiem wynika z tezy do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 2003 r., sygn. V KK 115/03, LEX nr 83762, „zgodnie z treścią art. 195 k.p.k i art. 204 § 1 i § 3 k.p.k. tłumaczem może być każda osoba, o której wiadomo, że ma odpowiednią wiedzę w danej dziedzinie, bez względu na charakter i miejsce wykonywania czynności zawodowych oraz na to czy została wpisana na listę. Oznacza to, że tłumaczenia nie musi dokonywać tłumacz przysięgły, ale osoba posiadająca „odpowiednią wiedzę” w zakresie znajomości języka obcego, którym posługuje się osoba przesłuchiwana. W takiej sytuacji każdorazowej ocenie podlega to, czy w danym przypadku osoba dopuszczona do czynności tłumaczenia posiada „odpowiednią wiedzę” do wykonania tej czynności, przy uwzględnieniu skali trudności.”.

Ministerstwo Sprawiedliwości może zatem – na potrzeby wynikające z realizacji kompetencji MS uregulowanych w k.p.k. – wybrać do danego tłumaczenia zarówno tłumacza przysięgłego, jak i osobę nie posiadającą uprawnień tłumacza przysięgłego, ale posiadającą odpowiednią wiedzę w zakresie znajomości języka obcego.

W przypadku wyboru tłumacza przysięgłego – pomimo zasadniczego braku obowiązku w tym zakresie – należy pamiętać o tym, że kwestie związane z jego wynagrodzeniem są uregulowane w ustawie o zawodzie tłumacza przysięgłego. I tak ustawa ta, jako zasadę, przyjmuje, że wynagrodzenie za czynności tłumacza przysięgłego ustala umowa ze zleceniodawcą lub zamawiającym wykonanie oznaczonego tłumaczenia (por. jej art. 16 ust. 1). Wyjątek od tej zasady określa art. 15 w związku z art. 16 ust. 2 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego, zgodnie z którym, w razie wykonania tłumaczenia przez tłumacza przysięgłego w postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, na żądanie sądu, prokuratora, Policji oraz organów administracji publicznej, stawki wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego określa rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie wynagrodzenia za czynności tłumacza przysięgłego. Co istotne, regulacja ta z uwagi na szczególny (wyjątkowy) charakter podlega ścisłej, literalnej wykładni stosownie do reguły *exceptiones non sunt extendendae*. W tym miejscu należy wskazać, że użyty w niej zwrot „na żądanie sądu, prokuratora, Policji oraz organów administracji publicznej” oznacza, że stawki określone w przedmiotowym rozporządzeniu będą miały zastosowanie wówczas, gdy organ (np. sąd powszechny, prokurator, organ administracji publicznej) prowadzący dane postępowanie (i podejmujący rozstrzygnięcia merytoryczne

i procesowe) będący zarazem jego gospodarzem wezwie tłumacza przysięgłego do wykonania określonego tłumaczenia, przykładowo w charakterze biegłego.

Unormowanie to nie dotyczy zatem organu administracji publicznej biorącego udział w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy w innym charakterze niż powyższy, przykładowo jako strona, uczestnik czy podmiot na prawach strony. W tych sytuacjach organ „nie żąda” w sposób władczy od tłumacza przysięgłego wykonania określonego tłumaczenia, a co najwyżej dokonuje jego wyboru do dokonania określonej czynności (np. przetłumaczenia dokumentu, która ma być wniesiony jako środek dowodowy). Tym bardziej omawiany wyjątek nie dotyczy czynności organów nie mających związku z danym postępowaniem, innymi słowy czynności, które nie mają charakteru procesowego, co może dotyczyć np. materiałów poglądowych.

W przypadku tłumaczeń będących przedmiotem postępowania przetargowego, budzącego Pani wątpliwości, zastosowanie znajduje ogólna zasada z art. 16 ust. 1 ustawy o zawodzie tłumacza przysięgłego i nie ma przeszkód do wyboru tłumacza przysięgłego w trybie prawa zamówień publicznych po spełnieniu warunków określonych w ustawie – Prawo zamówień publicznych oraz w konsekwencji umownego ustalenia wynagrodzenia.

Reasumując, wyrażam przekonanie iż wskazane powyżej wyjaśnienia dostatecznie i wystarczająco precyzują cel i kontekst wykonywanych tłumaczeń, które stanowiły przedmiot postępowania przetargowego.

Jednocześnie, w przypadku dalszych wątpliwości, co do wyjaśnień przedstawionych przez Ministerstwo Sprawiedliwości serdecznie zapraszam Panią Prezes w dogodnym dla Pani Prezes terminie na spotkanie w celu szerszego wyjaśnienia sprawy i zapoznania się z argumentami.

Osobą do kontaktów w celu ustalenia terminu spotkania jest Naczelnik Wydziału Zamówień Publicznych – Pani Anna Jaworska (tel. 783 922 394, adres: Anna.Jaworska@ms.gov.pl).

*Z poważaniem –*

*Radostaw Ptucisz*